

titokban szerződést kötött Sopronnal is és kötelezte magát, hogy január 4-én már ott fog játszani. Szóval nálunk beakarta szabni a szubvencziót és mikor a tulajdonképpeni szezon kezdődött, bennünket itt akart hagyni. Hát ez igazán derék dolog, nemes, lovagias eljárás, a mellyel szemben egész jogosult volt a polgármester fellobbanása, a ki mindezeknek tudatára jövén, igen határozott formában jelentette ki, hogy a társulatot november 15-éig nem ereszt be, hanem ez idő alatt elkészítteti a színházat.

Csak hogy ez a nagy hangu polgármesteri kijelentés csakugy semmivé lett a cselekvés pillanatában, mint a többi. A kedden délelőtt tartott értekezlet engedélyt adott Szalkainak, hogy október elsején előadásait megkezdhesse s ezzel a színház belső átalakítása ez évben elmarad.

Már arra igazán kár volna szót vesztegetni, hogy milyen szégyenletes dolog ez a városra nézve, a mely írásos szerződésének sem tud érvényt szerezni egy igazgatóval szemben. Ennél sokkal fontosabb dolog az, hogy gondoskodni kell még most más szintársulatról, szerződni kell egy más direktorral, a ki januárban, — mikor Szalkai elmegy, megkezdje az előadásokat, hogy közönségünk ne maradjon éppen akkor szintársulat nélkül, a mikor arra legnagyobb szüksége van.

És mert Szalkait Sopron város szubvencziója csábította el, a város 1000 frtnyi szubvenczióját nem Szalkainak, hanem annak a társulatnak kell kiadni, a ki Szalkai után jön s akkor játszik, mikor szükségünk van a színházra.

Azért az arcul csapásért pedig, a melylyen a hálátlan Szalkai városunk közönségét illette, a mikor mindenkinek akaratára ellenére erőszakosan bejön a városba s megakadályozza, hogy színházunkat rendbe hozhassuk; a ki akkor tart előadást

sokat, mikor nem óhajtjuk s akkor hagy itt, mikor a azinészetre legnagyobb szükségünk van, — ezért a lenézésért, a város közönségének kicsinyléseért fizessen ugy meg a város közönsége, hogy bérletet egyáltalán ne vegyen, s ha majd előadásait megkezdi a színházba egyáltalán ne járjon. Akiben egy csöpp önérzet van, aki a város tekintélyére ad valamit, az így fog tenni. Meg kell mutatni Szalkainak, hogy Székesfejérvár közönsége is valaki. És ha majd üres színházban fog játszani, vigasztalja őt meg az a remény — ha ugyan képes lesz, — hogy kárpótolni fogja őtet Sopron, az a Sopron, melyet Székesfejérvárnak fölébe helyezett.

Egy város közönségének is meg van a maga önérzete, és ha Szalkai ezt eddig kicsinyelte, meg fogja ezt saját romlásán tanulni. De az ő példájából tanulni fognak mások is és hasonló szégyenteljes elbánásban nem fogunk részesülni. Hogy pedig ily módon nem fogunk egy pár hónapig színelőadást látni, nem tesz semmit, majd kárpótoljuk magunkat januártól, ha jön a másik direktor.

POLITIKAI HIREK.

A kiegyezés kérdése.

A parlament újra megkezdte munkásságát és már az első napok jelzik, hogy kemény parlamenti tusáknak nézünk elébe.

Tegnap a pénzügyi bizottság tartott ülést a melyen Lukács László pénzügyminiszter nyilatkozott a kiegyezés kérdéséről. Kijelentette, hogy ha az osztrák Reischrath nem képes működni, a kormány örendelkezési joggal fog birni. Együttal pedig megmondta a pénzügyminiszter azt is, hogy az „önálló intézkedést ne tekintsek egyértelműnek az önálló vámtérület behozatálával.” A kormány ez esetben is, ha ön-

kik Batthyány Lajos és az aradi vértanukat életre ébresztenék.

Órák hosszat magyarázta ezután Horváth a királynének a függetlenségi harcz részleteit, egész őszinteséggel tárva föl a magyarok helyzetét s cselekedésük indító okait. A királyné feszült figyelemmel hallgatta a történetíró, ki később tudvalevőleg még számos előadást tartott a királynének a magyar történelmről.

Mikor Erzsébet még nem volt Magyarország megkoronázott királynéja, az elnyomatás szomorú napjaiban is nem egy szenvedő politikai fogolyt nyitatta meg börtöne ajtáit s nem egy családnak adta vissza a kenyérkereső családfőt. Áldott szívének jótékonyágát azonban gyakran érezte a szabadságharcz katonáival, a 48-as honvédekkel, azok árvaival és özvegyeivel. A ki ezek közül hozzá fordult, nem maradt anyagi segítség nélkül.

A koronázás alkalmával a nemzet a királyi párnak a gödöllői kastélyt és birtokát és 100.000 aranyat ajánlott fel ajándéknak. Az uralkodó pár elfogadta az ajándékot, de a százezer aranyat a 48-as honvédek özvegyeinek és árvaiknak ajánlotta fel.

A király elhatározása erre vonatkozólag így hangzott:

„Az országgyűlés küldöttai Magyarország nevében 50.000 darab aranyat azon czélból ajánlottak fel, hogy Minket ragaszkodásuk ezen jele által is megörvendztessenek.

Mi ezen összeget a volt honvédek árvaival, özvegyeivel, munka- és keresékteptelenné vált rokkantjainak fölségélyezésére kívánjuk fordítani, stb. Budán, 1867. június 10-én.

Ferencz József.

állón kellene rendelkezünk, arra fog törekedni, hogy a szabad forgalom Magyarország és Ausztria közt ha más formák közt is, lehetőleg főtartassék. Ez más szóval azt jelenti, hogy a közös vámtérület *tényleg mindenképpen fennmarad* s legfőbb néveléggé lesz változás. Ezt mi eddig is tudtuk; de a közvélemény egy részét sőt némely ellenzéki lapok is léprementek a kormányra és az önálló berendezkedést valóságos önálló vámtérületek magyarázták. Igaz, hogy akik Bánffy kijelentéseit, melyeket a múlt decemberben tett a képviselőházban, ugy magyarázták, mintha bizonyos körülmények közt önálló vámtérületünk lenne, a saját naivságunk áldozatai, mert hiszen Bánffy e tekintetben régen ismerhették volna.

A kormányt azonban ez nem menti föl a felelősség aló amiatt, hogy hosszú ideig tévedésben tartotta a közvéleményt és nyugodtan tűrte, hogy a nemzet egy része neki, mint az önálló vámtérület megalkotójának tönjénezen. Összehívta a vámtanácskozmányt és azt saját félhivatalosaiban ugy tüntette föl, mint az önálló vámtérületre való előkészület. És most tűnik ki, hogy a vámtanácskozmányt a kormány a maga czéljaira hívta össze. Az ellenzéknek, bárha a saját naivságáért önmagát is kell vádolnia, semmi oka sem lesz, hogy a kormány iránt kíméletes és elnéző legyen.

Szervezkedik is erősen az ellenzék és már is megmutatta a kormányra, hogy még ebben a mélységesen megszücsött parlamentben is lehetnek gátjai a diktatúrának. A kezdeményezés sora a legközelebbi érdemleges ülésen tehát újra a kormányon van, a miniszterelnöknek kell teljesen megnyugtató nyilatkozatot tenni arra nézve, hogy mik az ő tervei, esetleg megállapodásai az osztrák kormánnyal, ha a Reichsrath újból akcióképtelennek bizonyul. Ez ma a kérdés sulypontja; ma tehát akár obstrukcióról, akár önálló vámtérületről korai beszélni. A kormány a napirenddel, melyet a miniszterelnök proponált, eslelt; tessék elfogadható napirendet javasolni, teljes megnyug-

A királyné pedig a következő levelet intézte ez alkalommal gróf Andrássy miniszterelnökhez.

„Kedves gróf Andrássy! Örömmel csatlakozom fölséges uram és férjem Önhez kiadott legmagasabb kéziratának tartalmához, midőn az országos küldöttség által nekem átadott 50.000 darab aranyból álló koronázási díjat ugyanazon czélra szentelni kívánom.

Budán, 1867 június 10.

Erzsébet.”

Az ötvenes évek végén Erzsébet királynék egész mártíromságot szenvedett a bécsi udvarnál a magyar nemzet iránt tanúsított rokonszerve miatt.

Egyszer a Burgszínházban Erzsébet királyné a császári páholy egyik osztályában megjelent férjével, míg a mellékosztályban Zsófia ezt látva, gunyosan fixirozta, áthajolt a szomszéd osztályba, hogy a fejkötőt jobban láthassa; fejét rázta, ugy hogy végre királynék felkelt és eltávozott férjével együtt.

Nem csüggedett a küzdelemben hazánk érdekében, pedig aki az osztrák reakciót és a lelkiismeretlen, nyomorult osztrák udvaroncokat ismeri, az tudja, mit tesz az, a bécsi udvarnál magyar érzelműnek lenni és mit szenvedett ott királynék az üldözö rokonoktól.

Erzsébet királynének köszönheti az osztrák dinasztia, hogy Magyarország kibékült a koronával, fátyolt vetett a multakra és később a koronázás után a magyar nép és a királyi ház újra összeforrnt.

(Folyt. köv.)

1867-ik év elején egy alkalommal Horváth Mihály meghívást kapott a budai várpalotába: Erzsébet királyné hívatta, ki sürgősen beszélni óhajtott vele. A királyné Perenczy Ida társaságában a várkert egyik pavillonjában fogadta a történetíró.

— Kedves püspök ur (Horváth tudvalevőleg csanádi püspök volt) — szőlitotta meg a királyné — éppen Magyarország újabb történetével foglalkozom s itt sok oly részletet találok, a melyek bővebb magyarázatra szorulnak; ön, mint történetíró, a legilletékebb arra, hogy nekem a kellő felvilágosításokat megadja. Kérem tegye meg.

Horváth csodálkozva látta, hogy a királyné előtt az ő munkája fekszik, melyet a magyar függetlenségi harczról irt s a melyet az emigráció ideje alatt Genfben nyomtatott ki. Ez a kiadás szigorun el volt tiltva abban az időben Magyarországon. A királyné, észrevéve Horváth Mihály zavarát, így folytatta:

— Éppen a debreczeni függetlenségi nyilatkozatot olvasom az ön könyvéből; ennek ön szinte részese volt, erre nézve akarom megtudni önnek, mint amaz esemény egyik előkelő faktorának a véleményét, az egész tény körülményeiről, a melyek önöket erre a határozatra indították. En a leplezetlen történeti igazságot keresem, azért elvárom, hogy felelete teljesen őszinte lesz, annál is inkább, mert hiszen abban az időben még nem is voltam a dinasztia tagja, férjem nevében pedig, a ki ugyszólván gyermekifju volt még akkor, sok otyasmit követtek el, a mi, hogy megtörtént akarátán kívül, ő fájjalja legjobban. Higye el, ha tehetségünkben állana, férjem és én volnánk az elsők, a

— **Köszönetnyilvánítás.** Alólirott halás szívvel köszönöm azt a megható részvétet, melyet fiam dr. Szalay Hubert halála alkalmával a város nagyérdemű közönsége tanusított. Köszönetet mondok egyuttal azoknak is, a kik jó fiam ravatalára koszorút helyezni szivesek voltak. Szept. 22. Szalay Andor.

— **Engedély nélkül.** Az őszi idő beálltával, mikor a mezei munka már kevésbé sürgős és nélkülözhető, kezdődnek emelkedni a külvárosokban és kültelekeken a vályog házak. Egyszerű emberek egyszerű házikói; legnagyobb részük-nél hiányzik is az a bizonyos engedélyezés. Ha azután nyomára jönnek a dolognak hivatalosan, építészeti szabályrendelet elleni vétség miatt elverik az építőt a port. *Fekete Antal* is suttomban épített, de rajta vesztett, mert 4 egész frt bírságra ítéltetett, s valószínűleg le kell bontatnia eddigi építését.

— **A részegség.** A részegség tudvalevőleg tulságos mennyiségű szeszes ital fogyasztása után abban nyilvánul, hogy az agyban bizonyos megkeményedés áll be, mely annak rendes működését gátolja. Ilyenkor történik meg a részeggel sok olyan dolog, mire józan állapotban nem szivesen gondol vissza. Ha ez mulvelebb emberrel történik meg, vagy maga jószántából, vagy czimborái segítségével haza megy s a dolognak egy alvás után vége. Ha azonban az utcára vagy valami nyilvános helyre kerül, okvetlen garázda, vagy legalább illem és tisztesség sértő dologra vetemedik. Mentől nagyobb valakinek az elismert műveltsége, vagy jobb a társadalmi állása, annál nagyobb elítélésben kell, hogy részesüljön közötrányt okozó részegsége, s kell hogy a hatóság is holmi tekintetek mellőzésével szigorubb elbánásban részesítse őket. Közönséges halandókat a rendőrség ilyenkor csak felszed és a hűvökre viszi, hogy ott kijózanodják. Így járt *Aczél István* is, kinek természete nem lehetett valami aczélos, mert hamar elázván, nehogy botránnyal okozzon, a rendőrség pártfogásába vette. Nagyon helyesen! (sak minden részeggel szemben járjon is el hasonlóképpen!

— **Rendőri hírek.** *Heller Sámuel* vásártér 16. sz. a. lakos, *Márkus Miksa* Jókai-utcai géplakatos, *Kern Péter* könyök-utcai és *Mayer Ferencz* kiskut-utcai lakosok az ebvesztéggár be nem tartása miatt egyenként 2 frt bírságra vagy 6 óra leülésre ítéltettek. — *Kocsis András* részeg ur ebbeli minőségében egy fát tört ki, miért 3 frt pénzbírságra ítéltetett. Ezt a bírságot mi ugyancsak keveseljük; mert sehol oly brutálisan nem bánnak a fiatal fákkal mint nálunk és sehol oly kevés — aránylag — fa nincsen mint nálunk, és ha tekintetbe vesszük, hogy

a fáknak mily erős befolyása van egy város közegészségi viszonyaira: joggal elvárjuk, hogy a legmagasabb büntetést mérjék az ily vandalizmusra, s a mellett a várost teljes joggal megillető kártérítés összegét egész szigorral hajtsák be a fákat pusztító egyéneknek.

— **A Székesfejevári Naptár** díszes kiállításban és érdekes tartalommal fog megjelenni. — Hirdetéseket a Székesfejevári Naptár részére elfogad lapunk kiadóhivatala.

NYILT-TÉR.*

Kiadó lakások.

Két szoba, konyha a belvárosban alacsony bérösszeg mellett november 1-ére kiadó. — Czim a szerkesztőségben.

Egy 5 szobás lakás, előszoba és minden szükséges mellékhelyiséggel november elsejére kiadó. — Bővebb felvilágosítást ad a szerkesztőség.

* E rovatban közöltékért teletőséget nem vállal a szerkesztőség.

HIRDETMEŒY.

Nagyméltóságú gróf Zichy Nándor ur tulajdonát képező Duna-Adony községben levő Szarvas és Korona vendéglők, továbbá a Duna hajóállomásnál levő vendéglő 1899. január 1-től

3egymásután következő évre a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe adatik. Zárt írásbeli ajánlatok 1898. október 15-ig az uradalmi pénztári hivatalhoz Duna-Adonyban adandók be.

Uradalmi pénztári hivatal.

A n. érd. közönség szives figyelmébe!

A műselyem festés + + +

+ + + és vegytisztítás.

Minden e szakmába vágó férfi és női ruhaneműek, **Perza** vagy más szőnyegek, csipke és **Tunisz-függönyök**, **Selyem** vagy bársony bármilyen gazdagon díszített ruhaneműek, **bútor szövetek** ugy festésre mind tisztításra fejtellenül, **Bársony neműek** elfejtve préselésre és mintázásra, **Gyöngy és selyemhímzések**, **keztük**, **nyakkendők**, **selyem ingek**, **Egyenruhák**, **szörme szőnyegek felelősség mellett a legjutányosabb árban számíttatnak.**

Gyászruhák festése gyorsan eszközöltetik.

Számos pártfogást kérve teljes tisztelettel

Papp Károly

Szt.-István-utca 5 szám,
a nagytemplommal szemben.

Hirdetések

felvétetnek kiadóhivatalunkban.

Ajánljuk a római katolikus egyéneknek

AZ

„UNIO CATHOLICA“

biztosítási szövetkezetet

TÜZ ÉS JÉGKÁROK ELLENI BIZTOSÍTÁSNÁL.

Olesó díjak!

Jó feltételek!

CSAK RÓMAI KATHOLIKUSOK * * * * *

*** * * * * BIZTOSÍTÁSA FOGADTATIK EL.**

Az „UNIO CATHOLICA“ dunántuli felügyelőségének vezetője

NÉMETH ÖDÖN főfelügyelő.

BŐVEBB FELVILÁGOSÍTÁSSAL SZOLGÁL A SZERKESZTŐSÉG.

Nyomatott Számmer Imrénél, Székesfejevárott.